

Kokkuvõte Eesti Panga tööturu ülevaatest 2/2016

Hõive

Töøjõu panus ehk palgatöötajate töötatud tundide arv suurenes esimesel poolaastal veidi aeglasemalt kui hõive ehk 1,4%, sest **ligi poole hõivatute arvu kasvust moodustas osaajaga töötajate hõive suurenemine**. Oma põhitööl osaajaga töötavate hõivatute arv suurenes 2016. aasta esimesel poolel eelmise aasta sama ajaga võrreldes 8,3% ning osaajaga töötajad moodustasid 11,5% kõikidest hõivatutest. Põhitööl osaajaga töötamise osakaal suurenes 2015. aastal eelkõige 15–24aastaste ja 25–49aastaste naiste seas.

Sekundaarsektoris, millest suure osa moodustab töötlev tööstus, hõivatute arv 2016. aasta esimesel poolel veidi vähenes. **Töötlev tööstus on suurim eksportiv tegevusala**, kus selle aasta esimesel poolel töötas umbes 19% kõigist hõivatutest. Töøjõu-uuringu hinnangul oli 2016. aasta esimesel poolaastal töötleva tööstuse tegevusala ettevõtetes **hõivatud keskmiselt 117 400 inimest ehk umbes 1800 võrra vähem kui aasta varem**. Hõivatute arvu tagasihoidlik vähenemine on kooskõlas lisandväärtuse kasvu peatumisega töötleva tööstuse sektoris.

Töøjõu-uuringu hinnangul **töötas ehitussektoris** 2016. aasta esimesel poolel **keskmiselt 43 300 inimest, umbes 6150 võrra ehk 12% vähem kui aasta varem**. Ehitussektori arengut pidurdab peamiselt vähene rajatistesse investeerimise aktiivsus, mida hoonete ehitamise valdkonna kasv korvata ei suuda.

Teenindussektoris, millest enamiku moodustavad kaubanduse, veonduse ja laonduse, info ja side ning majutuse ja toitlustuse tegevusalad, hõive 2016. aasta esimesel poolel suurenes. Kaubanduse, veonduse ja laonduse, info ja side ning majutuse ja toitlustuse tegevusalal oli 2016. aasta esimesel poolaastal **hõivatud keskmiselt 182 500 töötajat**, mis on koguhõivest ligikaudu 30%. **Eelnimetatud tegevusaladel suurenes hõive aastaga 3% ehk umbes 5300 töötaja võrra**.

Tööpuudus

2016. aasta esimesel poolel oli töötukassas arvel keskmiselt 35 200 inimest kuus ning **poolaasta lõpus oli end töötuna registreerinud 27 200 inimest ehk 4,9% rohkem** kui aasta varem samal ajal. **Maakondadest oli registreeritud töötute osakaal esimesel poolaastal kõige suurem Ida-Virumaal**, kus oli arvel keskmiselt 11,6% tööjõust, ning **Valgamaal** (keskmiselt 9,1%). Ida-Virumaal suurendas koondamine põlevkivisektoris registreeritud töötute arvu 2015. aasta esimese poolega võrreldes ligikaudu viiendiku ehk 1100–1300 inimese võrra. Praeguseks on suur osa koondatutest taas tööle võetud, mis annab lootust, et töötuse kasv Ida-Virumaal jääb lühiajaliseks.

Vabad töökohad

Vabade ametikohtade ja tööjõu liikumise uuringu järgi oli 2016. aasta esimesel poolaastal Eesti majanduses keskmiselt 8900 vaba töökohta, **1040 ametikoha võrra ehk 13% rohkem kui 2015. aasta esimesel poolel**. Viimati suurenes vabade töökohtade arv 13%st enam 2012. aasta esimesel poolaastal. Vabade töökohtade arvu kasvu panustas enim see, et suurenes vabade töökohtade arv haldus- ja abitegevuste, info- ja sideteenuste ning majutuse ja toitlustusega tegelevates

valdkondades. Samal ajal oli tööjõu liikumise uuringu hinnangul enim vabu ametikohti töötleva tööstuse (keskmiselt 1426 vaba töökohta) ning hulgi- ja jaekaubanduse (1342 vaba töökohta) tegevusaladel, kuid vakantside arvu muutus oli nendes sektorites väga väike. Umbes 70% kõigist vabadest ametikohtadest asuvad Tallinnas ja Harjumaal.

Vakantsi määr¹ oli 2016. aasta esimesel pooltel keskmiselt 1,6%, mis on 0,17 protsendipunkti suurem kui aasta varem. Kuigi hooajaliselt tasandatud töötuse määr on viimased poolteist aastat püsinud 6% ümbruses, on vabade töökohtade osakaal kõigi töökohtade hulgas (v.a avaliku halduse tegevusalal) veidi suurenenud. Kuigi ühe vaatluse põhjal ei saa veel järeldusi teha, viitaks vakantsi määra edasine suurenemine paigalseisva töötuse tingimustes sellele, et töötute sobitumine tööturu nõudmistega halveneb.

Ettevõtete edasisi plaane tööjõudu värvata aitavad hinnata hõive ootuste indeksid konjunktuuriinstituudi korraldatavas majanduskonjunktuuri uuringus². **2016. aastal olid ehitussektori ettevõtted optimistlikumad** kui eelnevatel aastatel, **samuti on positiivsemaks muutunud tööstusettevõtete ootused.** Seevastu **kaubanduses muutusid ootused 2015. aastaga võrreldes veidi pessimistlikumaks**, kuigi hõive kasvu ootab endiselt suurem protsent ettevõtetest kui hõive kahanemist.

Palk

Majandussektoritest on palgakasv selgelt keskmisest aeglasem sekundaar- ehk tööstussektoris. Mäetööstuse ja energiasektori ettevõtete lisandväärtus kahanes 2015. ja 2016. aastal madalate energiahindade tõttu ja majandustulemuste mõju peegeldus selgelt ka palgakasvus. **Suuremas osas teenindussektori tegevusaladest kasvas palk seevastu keskmisest kiiremini.** Majutuses ja toitlustuses ning kinnisvaraalas tegevuses võis palgakasvu kiirendada miinimumpalga saajate suur osakaal (nende palk kasvas tänu miinimumpalga tõstmisele 10%) ning ka maksu- ja tolliameti tulemuslik töö palkade aladeklareerimise vähendamisel.

Tegevusaladest oli palgakasv 2016. aastal kõige kiirem haldus- ja abitegevuses (18%), kinnisvaraalas tegevuses (16,7%) ning majutuse ja toitlustuse tegevusalal (12,6%). Kõigis nendes tegevusalades täistööajale taandatud hõive samal ajal aga kahanes. **Kiire oli palgakasv ka info ja side tegevusalal (12,1%),** kus täistööajale taandatud hõive jõudsalt kasvas. **Kõige aeglasemalt kasvas palk mäetööstuses (0,6%),** kus tunnipalk isegi kahanes, ning teistel mittetöötleva tööstuse tegevusaladel. Ebatavaliselt aeglaselt kasvas keskmine palk ka kaubanduses (3,7%).

Vt <http://www.eestipank.ee/publikatsioon/tooturu-ulevaade/2016/tooturu-ulevaade-22016>.

Koostanud Janne Järva

11.11.2016

¹ Vakantsi määr ehk vabade töökohtade suhe täidetud ja täitmata töökohtade koguarvu.

² Hõive ootuste indeks näitab hõive suurenemist ootavate ettevõtete ja selle kahanemist ootavate ettevõtete osakaalu saldot.